

ਏਲੀ

ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੁਦਾ ਦਾ ਬੰਦਾ

(2:12-4:22)

2: 12-4: 22 ਵਿਚ ਇਸਰਾਏਲ ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਕਲੰਕ ਦਾ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਅਗਵਾਈ ਨਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ; ਅਤੇ ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਹੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਯਾਜ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਗਵਾਈ ਦਿੰਦੇ, ਪਰ ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਹੰਨਾਹ ਵੱਲੋਂ ਬਾਲ ਸਮੁਏਲ ਨੂੰ ਭੇਂਟ ਕਰਨ ਦੀ ਨਾਜ਼ੁਕ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਇਕ ਪੁੰਦਲਾ ਜਿਹਾ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, 'ਹੁਣ ਏਲੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸ਼ਤਾਨੀ ਪੁੱਤਰ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯਹੋਵਾਹ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਆਤਾ' (2: 12)। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਭ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁਸੀਬਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਣ ਏਲੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਸੀ।

ਏਲੀ ਸ਼ੀਲੋਹ ਵਿਚ ਮਹਾਯਾਜਕ ਸੀ। ਉਹ ਹਾਰੂਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਪੁੱਤਰ ਈਤਾਮਾਰ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਸੀ। ਅਠਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਉਹ ਨਿਆਈਂ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਚਾਲੀ ਸਾਲਾਂ ਤਕ ਨਿਆਈਂ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਸੀ (4: 18)। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਹਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਉਹਦੀ ਉਮਰ 70 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਦੋ ਬੇਟੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਜਿਆਦਾ ਹੀ ਲਾਡ ਪਿਆਰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਅਕਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਹੰਨਾਹ ਨੂੰ ਡਾਟਣ ਵਿਚ ਇੰਨਾ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਕਾਹਲਾ ਸੀ, ਓਨਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਡਾਟਣ ਵਿਚ ਮੱਠਾ ਅਤੇ ਨਾਰ ਸੀ।

ਏਲੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਖੁਦਾ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਭਗਤ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨਤ ਆਦਮੀ ਦੇ ਰੂਪ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਅਹਿਦ ਦੇ ਸੰਦੂਕ ਪ੍ਰਤੀ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਸੀ। ਉਹ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕੋ ਹੀ ਕਮੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਬਾਰੇ ਲਾਪਰਵਾਹ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਪਾਠ ਵਿਚ ਸ਼ੈਤਾਨ ਬੱਚਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਖੁਦਾ ਦਾ ਭੈਅ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਾਤ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਲੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਕਾਰਣ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਜਾਨ ਤੋਂ ਵੀ ਹੱਥ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਏਲੀ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹੀ ਸਨ।

ਹੱਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ

ਏਲੀ ਬਾਪ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਸੀ! ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਏਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਿਤਾ ਸੀ। ਜਦ ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਕਰਤੂਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ

ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਝਿੜਕਦਾ ਤਾਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਨਿਆਈਂ ਅਤੇ ਮਹਾਯਾਜਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਬੜਾ ਸਪਸ਼ਟ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝੱਟ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਮਾਰ ਸੁੱਟਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ (ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 18:6, 20, 29; 20:10; 21:6, 7, 17, 23)। ਏਲੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਲੜਕਿਆਂ ਦੇ ਪਾਪ ਗੁਪਤ ਸਨ (2:22), ਪਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਕਹਿ ਕੇ ਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅਨਿਆਂ ਬਾਰੇ ਖਾਮੋਸ਼ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨਿਆਂ ਬਾਰੇ ਉਹ ਖਾਮੋਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਪ੍ਰਤੀ ਉਹ ਬੇਹੱਦ ਭਲਾ ਮਾਨੁਸ ਸੀ!

ਕਈ ਬੱਚੇ ਬਹੁਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਕਾਰਣ ਵਿਗੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ (ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 3:21), ਜਦ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਵਿਗੜਦੇ ਹਨ। ਮਾਂ ਬਾਪ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਦ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ ਵਰਤੋਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਛੂਟ ਦੇਣਾ ਹੈ (3:13; 2:25)। ‘‘ਰੋਕਣਾ’’ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ, ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਏਲੀ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ। ਦੂਜਾ, ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਛੂਟ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ (2:12, 17)। ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੇ ਹੁਕਮ ਬਗ਼ੈਰ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਗੈਰਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹੀ ਹੋਣਗੇ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੇ ਸਵਾਲ ‘‘ਸਾਥੋਂ ਕਿੱਥੇ ਗਲਤੀ ਹੋਈ?’’ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਏਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਦ ਪੂਰੀ ਕਰਨਾ ਉਹਦੇ ਬੱਚਿਆਂ (4:11), ਉਹਦੇ (4:18) ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸਾਬਿਤ ਹੋਇਆ (4:22)।

ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਛੂਟ ਦੇ ਕੇ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਅੰਤ ਵਿਚ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਏਲੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖੋ। ਹੈਕਲ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਇਕ ਨਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਯੋਗ ਫ਼ਰਕ ਸੀ (1:14; 2:13, 14)। ਖੁਦਾ ਨੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਭਾਗ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਯਾਜਕ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੇ ਸਨ (ਵਿਵਸਥਾਸਾਰ 12:18)। ਏਲੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਲਾਲਚੀ ਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਾਧੂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਖਾਣੇ ਤਕ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਸਨ (ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 8:31; 2 ਇਤਿਹਾਸ 35:13)। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਣ ਤੇ ਉਹ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਵੀ ਲੁੱਟਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਵੇਦੀ ਤੇ ਯਹੋਵਾਹ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਾਈ ਗਈ ਚਰਬੀ ਜਲਾਉਣੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ (ਲੇਵੀਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ 3:5-17; 7:31, 34), ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਚਰਬੀ ਜਲਾਉਣ ਤੋਂ ਵੀ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ (2:17)। ਇਹ ਕੰਮ ਵੀ ਖੁਦਾ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਨ ਬਰਾਬਰ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਹੈਕਲ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬੁਰਿਆਈ ਕਰਦੇ ਸਨ (2:22)। ਏਲੀ ਵੱਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਬੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਭਗਤੀਪੂਰਣ ਸਮਰਪਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਮੂਰਤ ਸੀ।

ਸੰਦੂਕ ਬਾਰੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿਚ ਮਤਭੇਦ ਸਨ (4:3, 4; 4:13, 18)। ਏਲੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸੰਦੂਕ ਨੂੰ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਧਰਮ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਵਿਖਾਵਾ ਅਤੇ ਸੰਦੂਕ ਰਹੱਸਮਈ ਅਤੇ ਜਾਦੂ ਭਰਿਆ ਸੀ। ਏਲੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਸੰਦੂਕ

ਪਵਿੱਤਰ ਭੈਅ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਨਾ ਵਿਖਾ ਪਾਇਆ। ਸੰਦੂਕ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਮੁਤਾਬਕ ਯਹੋਵਾਹ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਦਾ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਸੀ।

ਉਸ ਦਾ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰ ਵੀ ਫ਼ਰਕ ਸੀ। ਪੁੱਤਰ ਸੁਆਰਥ ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ ਸਨ। ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੁਆਰਥ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਅਪਵਿੱਤਰਤਾ, ਲਾਲਚ ਅਤੇ ਅਸ਼ੁੱਧਤਾ ਭਰੇ ਆਚਰਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਸੀ। ਏਲੀ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ (1:7) ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਭਲਾ ਵੇਖਣ ਦਾ ਇੱਛੁਕ ਸੀ (2:20)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੀ ਖ਼ੁਦਾ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੀ ਗੱਲ ਵੱਖ ਸੀ। ਏਲੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਰੂਹਾਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵਿਹਾਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਵੀ ਨਾਸਤਿਕ ਸਨ (2:12)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖ਼ੁਦਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਹਮਦਰਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ (2:12) ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲੇਕਿਨ ਏਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਸੀ (3:18; 4:13)।

ਐਨੇ ਫ਼ਰਕ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਏਲੀ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਕਾਮ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਦਾ ਅੰਤ ਇਵੇਂ ਹੀ ਦੁਖਦਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਬਿਨਾਂ ਰੋਕ ਟੋਕ ਦੇ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕੱਲਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਨਤੀਜਾ, ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (2:22-24)। ਪਾਪ ਕੇਵਲ ਪਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਭਾਵ ਹਰ ਕੋਈ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਏਲੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਸਦਾ ਲਈ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ! ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਹੀ ਝਗੜੇ ਵਧ ਗਏ ਸਨ (2:25)। ਆਪਣੇ ਲੜਕਿਆਂ ਦੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਰਾਹ ਤੇ ਚੱਲਣ ਨੂੰ ਏਲੀ ਨੇ ਵੇਖਿਆ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਤਦ ਤਕ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਲੜਕੇ ਬੁਰਿਆਈ ਵਿਚ ਜੜ੍ਹ ਫੜ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਹੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਹੋ ਗਈ। ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸਮਰਪਣ ਘੱਟ ਹੋ ਗਿਆ (2:29)। ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ 2:29 ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਏਲੀ ਲਈ ਕਹੇ ਗਏ ਹੋਣ। ਖ਼ੁਦਾ ਨੇ ਏਲੀ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਬਲੀਦਾਨ ਨੂੰ ‘ਮਿੱਧਣ’ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਇਆ ਸੀ। ‘ਮਿੱਧਣ’ ਸ਼ਬਦ ਵਿਗੜੇ ਹੋਏ ਬਲਦ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਖ਼ੁੰਖਾਰ ਹੋ ਕੇ ਜੂਲੇ ਨੂੰ ਲਾਹੁਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਏਲੀ ਤੇ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਕਦਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਏਲੀ ਨੇ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਨਾਲ ਬੱਝਣ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਬੱਝਣਾ ਚੁਣਿਆ ਸੀ। ਏਲੀ ਉੱਤੇ ਯਹੋਵਾਹ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ‘ਆਦਰ ਦੇਣ’ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਤਾਂ ਹੋਣਾ ਹੀ ਸੀ। ਮਾਂ ਬਾਪ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਮੰਨ ਕੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਪਣੇ ਉੱਪਰ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਖ਼ੁਦਾ ਤੇ, ਕਲੀਸੀਆ ਤੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣਾ ਅਸਾਨ ਲਗਦਾ ਹੈ।

ਦੂਜਾ, ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਲੱਗਾ (2:33; 4:13-17)। ਏਲੀ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਸਿੱਧ ਕਰ ਕੇ ਯਾਜਕਾਈ ਹੱਥੋਂ ਗੁਆ ਲਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਕਿਸੇ ਵੰਸ਼ਾਵਲੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ! ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸੰਦੂਕ ਦੇ ਖੁੱਸਣ ਅਤੇ ਸ਼ੀਲੋਹ

ਦੀ ਹੈਕਲ ਦੇ ਡਿੱਗਣ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪਾਪ ਦੇ ਕਾਰਣ, ਖੁਦਾ ਨੇ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਮਰਥ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ (2:31)। ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਯੁੱਦ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ (4:11); ਸ਼ੀਲੋਹ ਦੇ ਡਿੱਗਣ ਨਾਲ (ਜ਼ਬੂਰ 78:60 ਤੋਂ) ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਲੋਥ ਵਿਚ (22:18) ਪੂਰੀ ਹੋਈ। ਅਸੀਂ ਏਲੀ ਦੀ ਦਰਦਨਾਕ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਖੁਦਾ ਦਾ ਜਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ‘ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ’ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਦੂਕ ਦੇ ਖੁੱਸ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਏਲੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਮਰ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਸੋਗ ਭਰੇ ਦਿਨ ਵਿਚ ਏਲੀ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ‘ਪਰਤਾਪ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ’ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (4:21)। ਏਲੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਅੰਤ ਲਈ ਨਾਅ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ। ਪਰਤਾਪ ਵਿਗੜੇ ਅਤੇ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਿੱਖੇ ਗਏ ਸਥਕ

ਪਹਿਲਾ, ਏਲੀ ਦੀ ਨਾਕਾਮੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਕਰਦਿਆਂ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ: ਖੁਦਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਨਾਕਾਰਾ ਨਾ ਸਮਝੋ (2:27-29)। ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾ ਦੇਣ (2:29)। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪਾਪ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਨਾ ਦਿਓ (2:29)। ਮਾਂ ਪਿਓ ਆਪਣੇ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਨਾ ਲੈਣ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਤੁਸੀਂ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਉਹਦਾ ਦੂਜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਨਾਟਕੀ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (2:30-36)।

ਦੂਜਾ, ਏਲੀ ਦੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਭੁੱਲ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਏਲਕਾਨਾ ਅਤੇ ਹੰਨਾਹ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੀ ਲੋੜ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ: ਇਹ ਸਮਝੋ ਕਿ ਬੱਚਾ ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਗਿਫ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਨਰਮ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਰੂਹਾਨੀ ਕਦਰਾਂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸਮਝੋ। ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਲਈ ਇਕ ਅਨੋਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਦੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸਮਝੋ। ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ‘ਉਹਦੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ’ ਸੁਧਾਰਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸਮਝੋ। ਇਹ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਲਵੋ ਕਿ ਮਾਪੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਸਿਖਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਪਤਾ ਹੋਵੇ, ਉਹੀ ਸਲੀਕਾ ਸਿਖਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜਾ ਉਹ ਆਪ ਕਰਦੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨਾ ਉਹੀ ਸਿਖਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦਾ ਖੋਫ਼ ਹੋਵੇ।

ਸਾਰ

ਮਾਂ ਪਿਓ ਬਣਨਾ ‘ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ’ ਕੰਮ ਹੈ। ਇਹਦੇ ਲਈ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਦਾਈ ਰਾਹ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮਾਂ ਪਿਓ ਨੇ ਗ਼ਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਖੁਦਾ ਦਾ ਡਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਗ਼ਲਤੀ ਕਰਨਗੇ!

ਏਲੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਿਆ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਰੋਣ ਅਤੇ ਤਰਲਿਆਂ ਅੱਗੇ ‘ਦੱਬ

ਜਾਣਾ'' ਅਸਾਨ ਢੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਮਰਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ
ਖੁਦਾ ਦੇ ਇਖਤਿਆਰ ਦੇ ਜੂਲੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ (3: 13)।